

Stillheten etterpå

Taler
Haakon Magnus

Dato
22 juli 2021

Sted
Utøya

Omstendigheter
Tiårsmarkering av 22. juli

1 Kjære alle sammen

Det er sterkt å være sammen med dere her på Utøya i dag. På tiårsmarkeringen av terrorangrepet. Sammen med dere overlevende og pårørende.

5

For det skjedde akkurat her. På en sommerdag som i dag. Øya var full av ungdommer på leir. Voksne som bisto og passet på. Og så ble døtre og sønner, brødre og søstre, foreldre, ektefeller, kjæresten og venner ofre i et nøye planlagt terrorangrep.

10

På denne dagen for ti år siden, mistet vi 69 uerstattelige mennesker her på Utøya.

15

Vi som ikke var her, vil aldri fullt ut kunne forstå hvordan det var å oppleve de 72 minuttene angrepet varte. Ingen av oss kan sette oss inn i den redselen alle som var her kjente på. Det eneste vi kan gjøre, er å lytte og ta innover oss den smerten som fremdeles bor i alle som opplevde angrepet.

20

Etter at terroristen hadde sprengt bomben i Regjeringskvartalet, dro han hit -- til barn og unge på sommerleir i Tyrifjorden. Han ønsket å ramme AUF, Arbeiderpartiet og regjeringen. Han ønsket å ødelegge noen av våre grunnleggende fellesverdier:

25

Det norske demokratiet. Ytringsfriheten vår. Det frie, tillitsbaserte samfunnet vårt der det er plass for alle, og der alle kan føle seg trygge.

I dagene etter terroren traff vi noen av dere overlevende og pårørende. Vi møtte

30 fortvilelsen og sjokket. Mange hadde en følelse av at dette ikke kunne være virkelig. Det var for vondt. For vanskelig. Det føltes som det ikke var til å bære. Ikke til å fatte.

35 Ti år er gått og vi har alle hørt historiene. Om Kjærlighetsstien, Kafebygget, Pumpehuset. Beretninger om ubeskrivelig redsel -- men også om omsorg og heltemot. Om kjærlighet til medmennesker.

40 Det finnes 495 unike fortellinger fra de overlevende denne dagen. Enda flere fortellinger fra dere pårørende, og fra mennesker som ble direkte eller indirekte berørt. Alle historiene bærer sin sannhet, og alle har krav på vår respekt.

45 Ingen går umerket fra en erfaring så voldsom som denne. Heldigvis er det likevel flere av dere overlevende og etterlatte som forteller at det tross alt går bra med dere. Samtidig vet jeg at mange fortsatt sliter med store fysiske og psykiske utfordringer. Og i tillegg til det har mange måttet oppleve hets og trakassering, som en ekstra belastning, etter at dere overlevde terroren.

50 På tross av alt dette har dere i AUF snudd det meningsløse til noe meningsfullt. For ikke bare er sommerleirene tilbake. Dere har også klart å skape et internasjonalt kjent senter for demokratibygging og kunnskap -- mot hat, fremmedfrykt og konspirasjonsteorier. Ved å reparere og bygge -- på en omsorgsfull måte -- har dere balansert behovet for å huske og minnes, med ønsket om nytt liv her på Utøya. Det nye Utøya.

55 Det har blitt ti år med håp og engasjement -- men også ti vanskelige år. Da rosetogene, rettssaken og undersøkelsene var avsluttet, kom stillheten etterpå. Mange har følt seg alene og motløse. Mange av dere har følt ensomhet i sorgen. At dere har opplevd å måtte kjempe kampen mot de høyreekstreme kreftene alene.

60 Det er ikke vanskelig å forstå at det føles urimelig. Og sånn skal det ikke være. Det er vårt personlige og kollektive ansvar å arbeide mot disse kreftene, hver dag. Landet vårt har smertelig erfart at det er nødvendig.

65 I år har både Kongeparet, Kronprinsessen og jeg møtt mennesker som ble berørt av angrepet for ti år siden. Pårørende, overlevende, nødetatene og de som hjalp til. Det har vært fint og lærerikt. Vi må tørre å snakke om det som skjedde selv

om det er ubehagelig.

70 Jeg er redd for at vi som samfunn ikke har vært flinke nok til å lytte og gi plass til
alle følelsene, alle traumene denne dagen har gitt. Jeg håper at denne
tiårsmarkeringen kan hjelpe oss til å finne de rette ordene, det rette språket, sånn
at vi kan komme videre. Og jeg håper at markeringen bidrar til å skape rom.
Rom for historiene, selv om de er vonde. Rom for alle dere som lever med sår og
75 arr.

Og i det vi minnes de 77 menneskene som ble drept her på Utøya og i
Regjeringskvartalet, vet vi at de vil bli husket -- for vi bærer dem med oss i
minnene våre.

80

Kilde

www.kongehuset.no

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/stillheten-etterpa>

85

90

95

100

105